

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

BARDZO
MŁODA KULTURA
woj. lubuskie

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu
Narodowego Centrum Kultury: Bardzo Młoda Kultura 2023–2025

Bardzo Młoda Kultura 2023-2025 – woj. lubuskie

Ewaluacja lokalna

Miejska Biblioteka Publiczna im. Papuszy w Żaganiu, 2025

Badania w ramach programu NCK Bardzo Młoda Kultura 2023-2025

SPIS TREŚCI

Założenia ewaluacji lokalnej	2
Sesja plakatuwa „Podróże z kulturą”	3
Ankiety wydzieranki.....	6
Skrócony opis podsumowujący ewaluację projektu	10

Założenia ewaluacji lokalnej

Zgodnie z regulaminem programu ewaluacja była przeprowadzana w ramach lokalnych partnerstw, nawiązanych dla realizowania lokalnych projektów edukacyjno-animacyjnych z udziałem młodzieży. Projekt *ArtMarket - kreatywna przestrzeń dla Młodych* powstał w partnerstwie obejmującym realizującego projekt partnera operatora programu w województwie lubuskim - Regionalnego Centrum Animacji Kultury w Zielonej Górze (RCAK), którym jest Miejska Biblioteka Publiczna im. Papuszy w Żaganiu oraz partnerów lokalnych współpracujących z realizatorem projektu – Żagański Pałac Kultury, Młodzieżowa Rada Miasta Żagań i Koło Gospodyń Wiejskich w Starej Koperni.

Celem ewaluacji lokalnej było:

- Określenie odniesienia projektów lokalnych do potrzeb młodzieży w kontekście jej wolnego czasu oraz podmiotowego uczestnictwa w kulturze z uwzględnieniem dwóch aspektów tematycznych:
 - komunikacji międzykulturowej/kontaktów z różnorodnością kulturową
 - lokalnego dziedzictwa kulturowego/tożsamości lokalnej.
- Określenie sposobów zaangażowania młodzieży w diagnozę lokalną, realizację oraz ewaluację projektów.

Ewaluację przeprowadzili realizatorzy partnerstw lokalnych przy wsparciu zespołu badawczego z Uniwersytetu Zielonogórskiego – partnera RCAK. Zespół badawczy przygotował niezbędne materiały i narzędzia do realizacji ewaluacji przez partnera regionalnego. Przeprowadził także dwa szkolenie oraz monitorował postępy w realizacji ewaluacji oraz służył pomocą w formie bieżących konsultacji.

Do ewaluacji projektów lokalnych wykorzystano metodę panelu z elementami warsztatu. W ramach tej metody zastosowano dwie techniki: sesję plakatową „Podróże z kulturą” oraz Ankiety-Wydzieranki. Efektami przeprowadzonej ewaluacji są: dokumentacja fotograficzna sesji plakatowej „Podróże z kulturą”, wypełnione Ankiety-Wydzieranki oraz Skrócony opis podsumowujący ewaluację projektów lokalnych przygotowany przez partnerów lokalnych.

W badaniach ewaluacyjnych wzięła udział młodzież, która uczestniczyła w projekcie *ArtMarket - kreatywna przestrzeń dla Młodych*.

Sesja plakatuowa „Podróże z kulturą”

W trakcie sesji plakatuowej młodzież, która uczestniczyła w projekcie *ArtMarket - kreatywna przestrzeń dla Młodych* odpowiadała na pięć otwartych pytań, które stanowiły punkt wyjścia do dyskusji. Przedstawiciele partnera lokalnego dokumentowali fotograficznie spotkanie. Dokumentacja ta została przekazana Zespołowi Badawczemu, który reprezentował operatora programu w województwie lubuskim – Regionalne Centrum Animacji Kultury w Zielonej Górze (RCAK).

Co się działo w projekcie?/co robiliście?

- zajęcia manualne (2 odpowiedzi)
- dowiedzieliśmy się historii Żagania
- nauczyliśmy się makramy i świece, robiliśmy pierogi, zajęcia malarskie gdzie nauczyliśmy się technik
- nauka makramy, robienia świeczek, zwiedzanie żagańskiej wieży
- odbyły się warsztaty rękodzieła i wyrobu świeczek, malarskie, historii regionu, mogliśmy robić makramy
- uczyliśmy się lepić pierogi, świece, braliśmy udział w zajęciach manualnych, lepiej poznaliśmy nasze miasto
- zajęcia malarskie, robienie świec, makaronu, uwiecznienie naszego miasta w kolorach
- zajęcia malarskie, robiliśmy makramy i świece, byliśmy na wieży widokowej, uczyliśmy się lepić pierogi
- zajęcia manualne z kołem gospodyń wiejskich (makramy i pierogi), Żagań w teraźniejszości i przeszłości (wieża widokowa), poznanie miasta na nowo

Co było cenne w projekcie? Jakie były plusy projektu? Co Wam się podobało?

- bardzo fajne zajęcia z malarstwa
- mogliśmy rozwijać swoje umiejętności rękodzieła, poznać nowe osoby
- mogłam rozwijać swoje umiejętności manualne
- nauka robienia pierogów, zobaczenie miasta na nowo, zobaczenie ukrytych budynków
- robienie makramy i lepienie pierogów
- robienie świec, zajęcia malarskie, tworzenie makram
- szczególnie podobało mi się lepienie pierogów z kołem gospodyń
- w projekcie cenna była współpraca ze sobą oraz nauka wielu rzeczy

Co wymagałoby zmiany w projekcie?/Jakie były minusy? Co Wam się nie podobało?

- mała ilość spotkań, zdecydowanie chciałbym więcej
- nic
- niewystarczająca promocja wśród młodzieży
- więcej takich projektów
- za krótkie zajęcia i za mało osób prowadzących
- za mała ilość spotkań i za krótko
- za mało chodzenia na wieżę i za mało pierogów
- żeby było więcej pań na zajęciach

Jakie efekty przyniósł projekt? Co Wam dało uczestnictwo w projekcie? Czego się nauczyliście?

- nauczyłam się robić makramy
- nauczyłam się robić makramy, co stało się moją pasją
- nauczyłam się robić świece w domu
- nauka nowych rzeczy, lepienie pierogów, świece, robienie makramy, zajęcia zachęciły mnie do nauki nowych rzeczy
- poznałem historię Żagania
- uczestnictwo w projekcie pozwala odkryć swoje ukryte talenty
- warsztaty zwróciły uwagę uczestniczących na mniej popularne formy kreatywności na przykład makramy
- wspaniale spędziłam czas w gronie rówieśników
- zmieniła się perspektywa do dzieci

Jak projekt zmienił Wasz sposób spędzania czasu wolnego?

- będę więcej malować, więcej robótek i więcej pierogów
- czasem robię świece i makramy, często maluję
- do tej pory w domu wykonuje świece
- nowe zainteresowania, chęć nauki nowych rzeczy
- od czasu projektu coraz częściej wchodzę na wieżę i robię wiele robótek ręcznych
- poznałam cudownych znajomych, z którymi spędzam czas, mam własnoręcznie zrobione świece, od czasu kiedy zobaczyłam jak robi się świeczki mam zestaw do robienia świec
- projekt nie zainspirował do podejmowania się rękodzieła w zaciszu domowym

- więcej malarstwa
- zaczęłam w czasie wolnym robić makramę

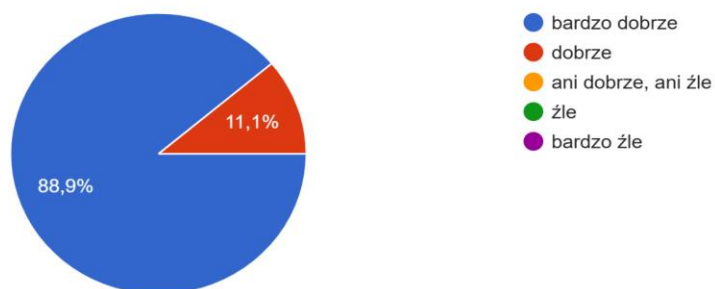
Ankiety-Wydzieranki

Ankietę-wydzierankę wypełniło dziewięciu uczestników projektu *ArtMarket - kreatywna przestrzeń dla Młodych*. Osiem osób oceniło projekt bardzo dobrze, jedna osoba dobrze.

Wykres 1. Ogólna ocena projektu

Jak ogólnie oceniasz projekt?

9 odpowiedzi

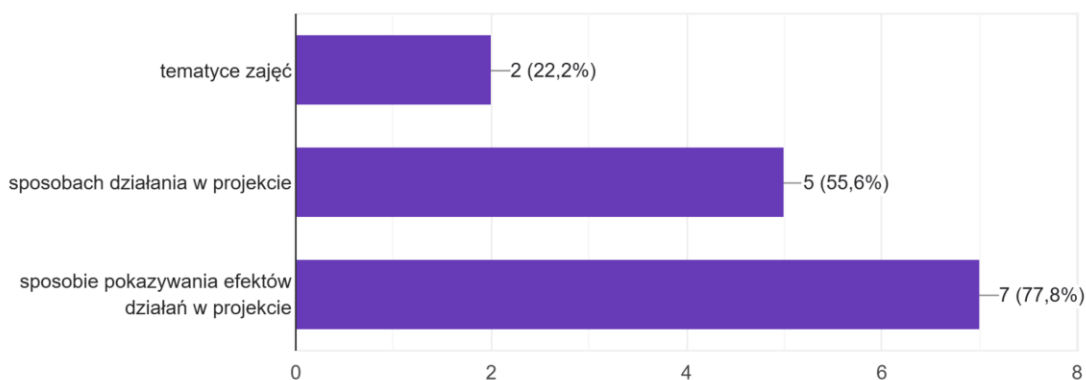
Źródło: opracowanie własne

Siedem na dziewięć osób wskazało, że w projekcie *ArtMarket - kreatywna przestrzeń dla Młodych* mogło współdecydować o sposobach pokazywania efektów działań projektowych. Pięciu badanych stwierdziło, że mogło współdecydować o sposobach działania z projekcie, a tylko dwie o tematyce zajęć.

Wykres 2. Możliwości współdecydowania w projekcie

W projekcie mogł(a)ś współdecydować o...

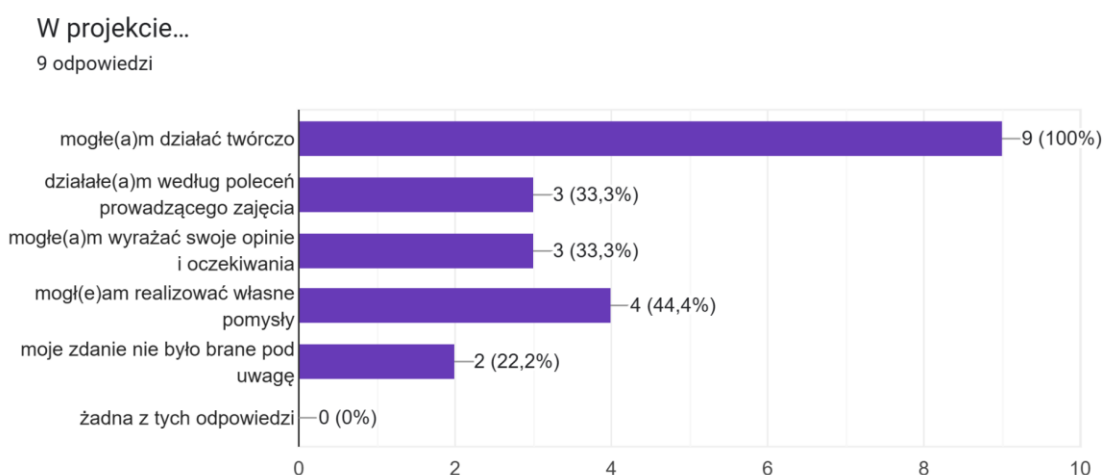
9 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne

Wszyscy uczestnicy ewaluacji projektu *ArtMarket - kreatywna przestrzeń dla Młodych* zadeklarowali, że w projekcie mogli działać twórczo. Cztery z dziewięciu osób wskazało, że mogło realizować własne pomysły. Po trzech respondentów wybrało odpowiedzi „działałem(a)m według poleceń prowadzącego zajęcia” i/lub „mogłem(a)m wyrażać swoje opinie i oczekiwania”. Dwie osoby stwierdziły, że w projekcie ich zdanie nie było brane pod uwagę.

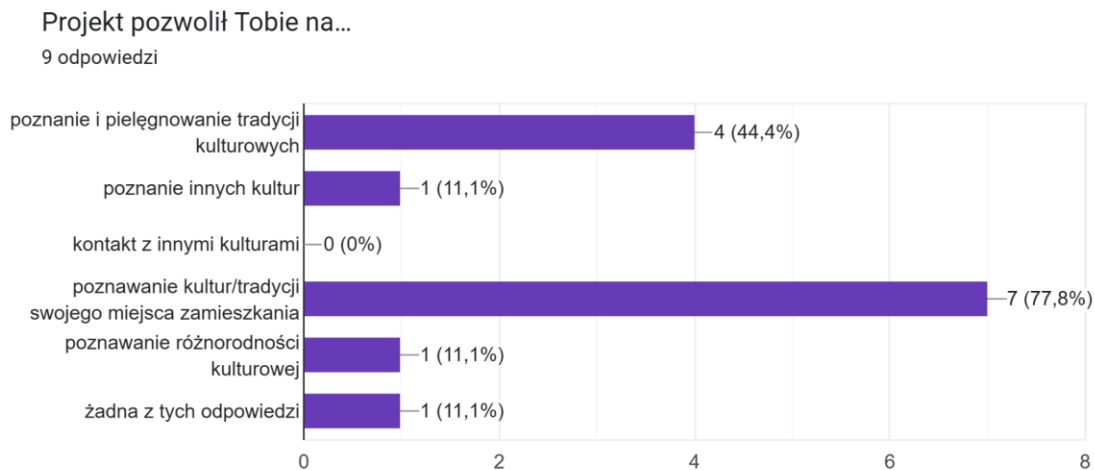
Wykres 3. Wymiary podmiotowego uczestnictwa młodzieży w projekcie

Źródło: opracowanie własne

Uczestnicy ewaluacji projektu *ArtMarket - kreatywna przestrzeń dla Młodych* najczęściej (70,8%) wskazali, że dzięki udziałowi w projekcie mieli możliwość poznania kultury/tradycji swojego miejsca zamieszkania. Cztery z dziewięciu młodych osób stwierdziło, że projekt pozwolił im na poznanie i pielęgnowanie tradycji kulturowych. Jeden badany wybrał odpowiedzi „poznawanie innych kultur” i/lub „poznawanie różnorodności kulturowej” oraz „żadna z tych odpowiedzi”.

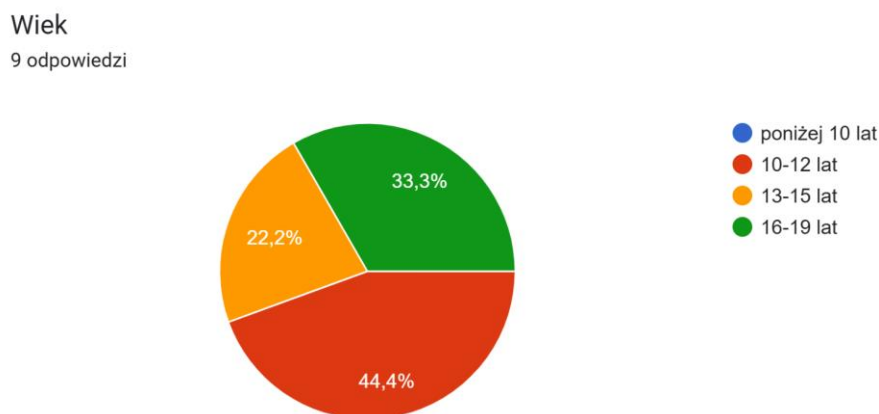
Wykres 4. Rodzaje działań podejmowanych w projekcie

Źródło: opracowanie własne

Uczestnicy ewaluacji projektu *ArtMarket - kreatywna przestrzeń dla Młodych* byli zróżnicowani wiekowo. Cztery osoby były w wieku 10-12 lat, trzy w wieku 16-19 lat a dwie w wieku 13-15 lat.

Wykres 5. Wiek młodzieży

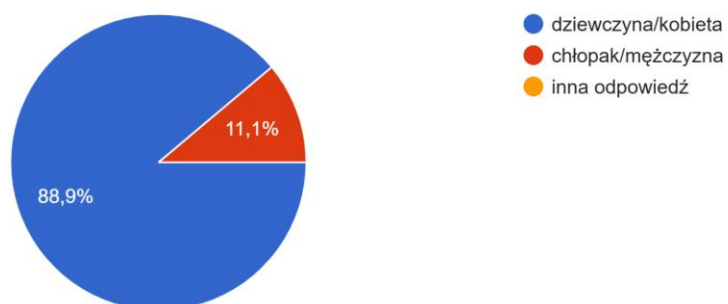
Źródło: opracowanie własne

Osiem na dziewięć osób, które wzięły udział w ewaluacji projektu *ArtMarket - kreatywna przestrzeń dla Młodych* zadeklarowało, że są dziewczyną/kobietą. Tylko jedna osoba wskazała odpowiedź „chłopak/mężczyzna”.

Wykres 6. Płeć młodzieży

Płeć

9 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne

Skrócony opis podsumowujący ewaluację projektu

Skrócony opis podsumowujący ewaluację projektu *ArtMarket - kreatywna przestrzeń dla Młodych* przygotował przedstawiciel partnera lokalnego.

Diagnoza potrzeb

W ramach programu „Bardzo Młoda Kultura” przeprowadzono badanie wśród młodzieży z Żagania, które ujawniło ich różnorodne zaangażowanie w życie kulturowe. Wdrożenie tego projektu umożliwiło zidentyfikowanie kluczowych potrzeb młodych ludzi. Często spędzają oni czas wolny w ogólnodostępnych miejscach, jednak zazwyczaj wynika to z braku innych możliwości. Młodzież w Żaganiu odczuwa niedobór miejsc, które byłyby lepiej dostosowane do ich wymagań, a mniej uniwersalne. Podkreślali, że potrzebują przestrzeni do wyrażania siebie i swoich talentów. Młodzi ludzie cenią możliwość dzielenia się swoimi opiniami i czują większą motywację, gdy ich głos ma znaczenie. Wskazywali również na potrzebę zdobycia nowych umiejętności oraz na możliwość realnego wpływu i współdecydowania. Z entuzjazmem uczestniczyli w badaniach, dzieląc się swoimi pomysłami i inicjatywami, które mogłyby być przydatne podczas realizacji projektu. Istotna dla nich była potrzeba integracji i nawiązywania relacji.

Założenia projektu

Naszym celem, realizując projekt *ArtMarket* – kreatywna przestrzeń dla młodych było zwiększenie aktywności społecznej wśród młodzieży. Chcieliśmy ponownie zaznaczyć, że biblioteka to nie tylko miejsce, gdzie wypożycza się książki, ale również przestrzeń, w której mogą się spotykać różnorodne grupy o różnych zainteresowaniach.

Głównym założeniem projektu *ArtMarket* było:

- promowanie różnorodności kulturowej poprzez sztukę, organizując serię kreatywnych warsztatów,
- rozwijanie umiejętności artystycznych uczestników,
- zachęcanie młodzieży do twórczej interpretacji tradycyjnych tematów i historii,
- wspieranie dziedzictwa kulturowego oraz umacnianie lokalnej tożsamości przez sztukę i współpracę z Kołem Gospodyń Wiejskich,
- kształtowanie relacji między pokoleniami opartych na wspólnym dziedzictwie kulturowym,

- poznawanie tradycji kulinarnych regionu oraz zdobywanie wiedzy o lokalnej kuchni,
- umacnianie poczucia przynależności do lokalnej społeczności.

ArtMarket był dobrze przemyślanym zestawem kreatywnych warsztatów, zaprojektowanym z myślą o młodych, pełnych zapału i twórczej energii osobach. To miejsce, w którym sztuka odgrywała ważną rolę. Stworzyliśmy idealne pole do inspirujących zajęć i kreatywnych działań.

Liczba i wiek uczestników

W projekcie łącznie brało udział 130 uczestników w wieku od 11 do 19 lat.

Przebieg projektu

Warsztaty rękodzielnicze Tradycja w dłoniach, prowadzone przez KGW

Stwierdzenie, że wydarzyło się wiele, to jakby nic nie powiedzieć. Odnosząc się do tematu warsztatów, nasze dłonie miały w nich kluczowe znaczenie. Pierwszym zadaniem było stworzenie świecy. Każdy z uczestników mógł zdecydować o formie, kolorze oraz zapachu. Mieszaliśmy, dosypywaliśmy różne składniki i dodawaliśmy aromat miętowy, panna cottę lub malinę. Potem czekaliśmy, aż masa stężeje, by na końcu móc cieszyć się z własnoręcznie wykonaną świecą.

Następny element programu okazał się nieco bardziej wymagający. Wiązanie makramy to nie taka łatwa sprawa. Mnóstwo węzłów i splotów do zrobienia. Sznurek do prawej, sznurek do lewej. Na szczęście przy nas były niezastąpione panie z Koła Gospodyń Wiejskich w Starej Koperni. Zawsze gotowe, by po raz dziesiąty wyjaśnić, jak połączyć sznurki i jak „wyczesać” liść.

Warsztaty kulinarne Wiejskie przysmaki na talerzu, prowadzone przez KGW

Tym razem postanowiliśmy odciążyć nasze mamy i babcie. Panie z Koła Gospodyń Wiejskich w Starej Koperni nauczyły nas lepić pierogi, czyli klasykę polskiej kuchni, która łączy pokolenia i smaki. Wałki i wykrawacze poszły w ruch, a Strefa Chillu zamieniła się w prawdziwą linię produkcyjną. Zużyliśmy mnóstwo mąki, borówek, sera i ziemniaków. Było smacznie i zdrowo. Pierogi to nie tylko smak dzieciństwa i rodzinnych spotkań, ale też okazja do odkrywania radości płynącej z tradycji.

Warsztaty regionalne Korzenie i dziedzictwo

Aby lepiej zgłębić temat, zjednoczyliśmy siły z Panią Izabelą Zakrzewską z Centrum Informacji Turystycznej w Żaganiu. Wspólnie podjęliśmy podróż do początków istnienia naszego miasta. Dzięki szkicowi zyskaliśmy wiedzę na temat przebiegu murów miejskich. Poznaliśmy wygląd jego centrum oraz układ budowli. Później Pani Iza wręczyła każdemu uczestnikowi warsztatów mapę. Dopiero wtedy mogliśmy rozpocząć zwiedzanie miasta. Było to niezwykle doświadczenie. Mieliśmy okazję poznać historię obiektów, które kiedyś miały zupełnie inną rolę, niż te, które znamy dzisiaj. W ten sposób odkryliśmy nasze korzenie i dziedzictwo.

Głównym celem naszej wycieczki była wieża dawnego kościoła ewangelickiego, obecnie pełniąca funkcję punktu widokowego. Jesteśmy bardzo zadowoleni, ponieważ wspólnie udało nam się dotrzeć na samą górę wieży.

Warsztaty malarskie Malując wspomnienia miasta – artystyczne warsztaty z tłem historycznym

Ostatni dzień lipca to także ostatnie z zajęć w ramach projektu ArtMarket – kreatywnej inicjatywy dla młodych artystów. W tym przypadku motywem przewodnim były słowa „Malując wspomnienia miasta”. Stanowiło to kontynuację wcześniejszych zajęć, podczas których odkrywaliśmy przeszłość oraz zabytki naszego miasta. Prowadząca warsztaty malarskie, pani Estera Parker zaprezentowała nam, co będziemy robić oraz w jaki sposób możemy połączyć przeszłość ze współczesnością w naszych pracach.

Pani Estera zapoznała nas z techniką frotażu, która stała się fundamentem naszych prac. Poznaliśmy, na czym to polega i wyruszyliśmy na poszukiwanie interesujących faktur, które moglibyśmy wykorzystać. Użyliśmy kształtów liści, ogrodzeń, fragmentów herbu miasta ze studzienki oraz kostki brukowej. Potem wzbogacaliśmy nasze dzieła o fragmenty map. Czuliśmy się jak prawdziwi artyści. Przypinaliśmy swoje prace do sztalug i dodawaliśmy wiele kolorów. Uczestnicy, dzięki wsparciu pani Estery, stworzyli niezwykle dzieła, które zostały zaprezentowane na wystawie, podczas spotkania podsumowującego.

Wydarzenie Podsumowujące Projekt Paleta miejskich wspomnień – wystawa i prezentacje

„Wszystko, co dobre, szybko się kończy”. To przysłowie idealnie oddaje atmosferę piątkowego popołudnia. Tego dnia odbyło się spotkanie pod hasłem Paleta miejskich wspomnień, które miało na celu podsumowanie projektu. Wiele było do przypomnienia. To była radość wrócić do wszystkich niezapomnianych chwil, które spędziliśmy razem z Wami. Równie przyjemnie było ponownie spotkać naszych Gości oraz koordynatorów projektu. Projekt zintegrował twórców, partnerów oraz odbiorców, ukazując, że sztuka może być nie tylko formą wyrażania siebie, lecz także mostem łączącym twórczych ludzi. Pani Magdalena Śliwak, Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Papuszy, rozpoczęła spotkanie od krótkiego wprowadzenia i szczegółowo omówiła nasze działania w ramach ArtMarket, które były niezwykle zróżnicowane, zaczynając od paneli dyskusyjnych, spacerów badawczych po kreatywne warsztaty. Pan Łukasz Świerkowski z Żagańskiego Pałacu Kultury przygotował piękną i barwną prezentację, a pan Maciej Rosiński uprzyjemnił wieczór swoim śpiewem i grą na gitarze.

Zwieńczeniem tego dnia była wystawa stworzonych prac plastycznych uczestników projektu. Temat ostatnich warsztatów malarskich „Malując wspomnienia miasta”, idealnie współgrał z piątkowym popołudniem. Jesteśmy przekonani, że uchwycone przez nas wspomnienia pozostaną w naszej pamięci na długi czas.

Projekt ArtMarket – kreatywna przestrzeń dla młodych to przede wszystkim promocja dziedzictwa kulturowego, zachęcanie do różnorodności w sztuce, angażowanie młodzieży, wartościowy sposób na spędzenie wolnego czasu i dobra zabawa.

ArtMarket to nie tylko cykl spotkań. W trakcie warsztatów zawiązały się nowe znajomości. Dzięki współpracy, zarówno dorośli, jak i młodzież poszerzyli swoją wiedzę o sobie nawzajem oraz otworzyli się na nowe przeżycia. Zdobyli również umiejętności, które umożliwią im nowe spojrzenie na ich dotychczasowe zajęcia.

Efekty

- Umocnienie więzi w społeczności poprzez wspólne odkrywanie przeszłości.
- Poszerzenie wiedzy uczestników na temat lokalnej historii.
- Rozwój kreatywności oraz umiejętności artystycznych w różnych dziedzinach sztuki.
- Udoskonalenie umiejętności artystycznych młodych osób.
- Budowanie relacji sprzyjających rozwojowi.
- Integracja uczestników z członkami starszego pokolenia.
- Zwiększenie zainteresowania lokalną sztuką i historią.
- Udział w projekcie dał młodym ludziom szansę na bezpośrednie poznanie tradycji regionu, w tym kultury i kuchni.

Podsumowanie ewaluacji

Stopień odpowiedzi na potrzeby młodzieży

Ewaluacja projektu wykazała, że realizowane działania w dużej mierze odpowiadały na zidentyfikowane potrzeby młodzieży:

- udział w projekcie stworzył okazję do zaprezentowania swoich talentów, a także rozwijania zainteresowań i zdolności,
- zajęcia miały miejsce w bezpiecznym i odpowiednio przystosowanym miejscu,
- w trakcie warsztatów młodzież miała możliwość interakcji z osobami z doświadczeniem,
- uczestnicy wysoko oceniali swoje zaangażowanie w twórcze warsztaty,
- uczestnicy cenili sobie możliwość współpracy z innymi.

Stopień zaangażowanie młodzieży

- Młodzi ludzie aktywnie włączyli się w każdy etap realizacji projektu „ArtMarket – kreatywna przestrzeń dla młodych”. Byli zaangażowani od etapu diagnozy przez realizację, po etap ewaluacji.
- Na etapie diagnozy młodzież czynnie brała udział w spacerze badawczym oraz panelu dyskusyjnym. Spacer badawczy polegał na wspólnym odkrywaniu miejsc, które są dla nich ważne, gdzie chętnie spędzają wolny czas. Dyskusja z młodzieżą pozwoliła lepiej zrozumieć ich potrzeby i oczekiwania, ponieważ mieli okazję swobodnie rozmawiać o lokalnych inicjatywach. Młodzież docenia możliwość

dzielenia się swoimi myślami i czuje większe zaangażowanie, gdy ich opinie mają znaczenie.

- W trakcie realizacji projektu uczestnicy pokazali swoją kreatywność oraz pełne zaangażowanie.
- Na etapie ewaluacji młodzież chętnie dzieliła się swoimi spostrzeżeniami i sugestiami na przyszłość, wypełniając ankiety ewaluacyjne (walizki Podróże z kulturą i wydzieranki).

Można powiedzieć, że poziom zaangażowania był wysoki, ponieważ młodzież nie tylko korzystała z działań, ale również miała realny wpływ na rozwój projektu, stając się jego współtwórcami.

Możliwe długotrwałe efekty zrealizowanych działań

Młodzi ludzie nabyli umiejętności w zakresie organizacji wydarzeń oraz współpracy w grupie. Angażując się w proces projektowania, uczą się, że ich opinia jest istotna i mogą mieć realny wpływ na kształtowanie oferty kulturalnej w mieście. Uczestnictwo w projekcie umożliwiło im także nawiązywanie relacji i współpracy z innymi. Przeprowadzone działania wytworzyły model, który może być kontynuowany i rozwijany jako cykliczne wydarzenie.

Podsumowanie

Projekt ArtMarket – kreatywna przestrzeń dla młodych to przede wszystkim promocja dziedzictwa kulturowego, promowanie różnorodności w sztuce, zaangażowanie młodzieży, wartościowy sposób na wykorzystanie wolnego czasu oraz dobra zabawa.

Inicjatywa udowodniła, że młodzież potrzebuje miejsc do artystycznego wyrażania siebie oraz do spotkań w przyjaznym klimacie. ArtMarket przekształcił się w miejsce, które łączy sztukę, naukę i społeczną integrację, mając potencjał do rozwoju w postaci regularnych wydarzeń. ArtMarket stał się przestrzenią, gdzie sztuka, nauka i integracja społeczna się przeplatają, mając szansę na rozwój poprzez organizowanie regularnych wydarzeń.

ArtMarket to więcej niż tylko seria spotkań. Podczas warsztatów nawiązały się nowe znajomości. Dzięki współpracy zarówno dorośli, jak i młodzi ludzie poszerzyli swoją wiedzę sobie oraz otworzyli się na nowe doświadczenia.

Zdobyli także umiejętności, które pozwolą im inaczej spojrzeć na swoje dotychczasowe zajęcia.

Projekt ArtMarket – kreatywna przestrzeń dla młodych udowodnił, że takie działania odpowiadają na oczekiwania młodzieży oraz wzmacniają ich przekonanie o własnej skuteczności.